

ISBN avslöjar westernpocket

Aug 7th, 2014 | Category: 2014-08 aug, Artikel

ANDERS N NILSSON och PATRIK MYRMAN analyserar ISBN-relaterad information om populärpocket med fokus på westerngenren

International Standard Book Number eller ISBN-nummer infördes i Sverige 1971 som en internationell numerisk identifikator på böcker och en del andra monografiska former av trycksaker med god tillämpbarhet för datoriserade bokkataloger (Svenska ISBN-centralen 1993). En nationell central med ansvar för hanteringen byggdes upp vid Kungliga biblioteket (KB), och även om den nya typen av nummer byggde på frivillighet infördes den snabbt av flertalet bokförlag som branschkod för böcker. Förutom att tjäna som en numerisk identifikator för en viss bokutgåva kan ISBN-numren även ligga till grund för studier av deras informationsinnehåll. Detta kan vara särskilt relevant för populärlitteratur som vanligen utgetts i form av numrerade bokserier, vars utgivningsordning erbjuder en struktur att relatera ISBN-numren till. En sådan ansats prövas här på svensk westernpocket, en bokkategori vi tidigare kartlagt och belyst olika aspekter av (Nilsson & Myrman 2013).

ISBN-numret

Ett ISBN-nummer bestod fram till 2007, då det utökades till tretton siffror, av tio siffror indelade i fyra grupper, åtskilda av bindestreck eller mellanslag. Medan den sista gruppen endast rymmer en position (0–X, kontrollsiffra uträknad via specifikt algoritm) så är de andra tre gruppernas antal positioner flytande. Först kommer områdesbeteckningen som för Sverige är 91, följd av förlagsbeteckningen. Alla möjliga områdes- och förlagsbeteckningar är inte giltiga. De olika förlagens beteckningar framgår av ett sökbart register på KB:s hemsida, och varierar från en- till sexstelliga. Mellan förlagsbeteckningen och kontrollsiffran återfinns själva titelbeteckningen, vars antal positioner beror av hur många siffror som redan förbrukats för områdes- och förlagsbeteckning, och vid behov fylls ut med inledande nollor.

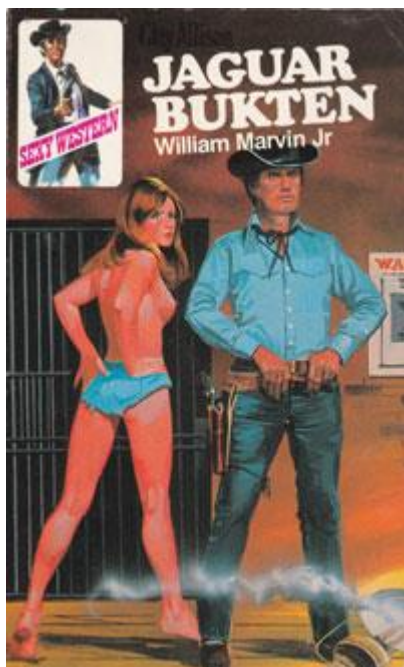
I det studerade materialet varierar omfattningen från femsiffrig för stora förlag som Wennerbergs till tvåsiffrig för små förlag som Trots/Regal. Skulle ett visst förlags nummerserie förbrukas så kan man erhålla ett nytt förlagsnummer från KB och börja på nytt. I det studerade materialet finns bara ett exempel på bokserie som byter förlagsbeteckning under utgivning av samma förlag. Det är tredje utgåvan av *Morgan Kane* där Richters förlag 1992 efter de fyra första böckerna byter från 35 till 7707. Det är upp till förlaget att själva tilldela sina böcker titelnummer bara varje boks nummer är unikt. Vanligen används ISBN-numren löpande och följer därmed samma ordningsföljd som den sedvanliga numreringen av titlarna i en viss bokserie. Men till exempel B. Wahlströms förefaller ha använt olika nummerblock för olika typer av böcker i sin utgivning, och deras westernpocket utgick först från 40000 och kom med tiden även att tilldelas nummer över 50000, trots att den första serien var långt ifrån fylld.

ISBN-numret återfinns som regel på titelbladets baksida eller tryckortssidan, och dessutom i många fall nertill på pärmens baksida. Numret på pärmens baksida var standard hos Wennerbergs, men saknades som regel på B. Wahlströms böcker. Förekomsten kan även variera inom en och samma serie som till exempel Regals *Max Brand*, i vilken de fyra första böckerna har det, men de två sista böckerna saknar ISBN på baksidan. När numret ges på två olika ställen finns alltid möjligheten att det ena blir fel, som i Wennerbergs *Clay Allison* nr. 63 och 64 från 1977. I detta fall är titelbladens nummer korrekta medan de på pärmens baksida har blivit omkastade. Ett exempel på att även båda numren kan vara fel kan hämtas från *Bill och Ben Special* nr. 2 från 1974 i vilken numret på titelsidan (91-35-00791-5) egentligen avser bok nr. 4 i samma serie, medan det på pärmens baksida fått två siffror omkastade och enligt *Svensk bokkatalog* egentligen skall vara 91-35-00793-1.

Vår analys av svensk westernpockets ISBN-nummer börjar med en undersökning av hur snabbt de infördes av de olika förlagen och tar även upp några olika fel som kan observeras i numrens behandling. Vi tittar även närmare på mönster i ISBN-numreringen i förhållande till de olika bokseriernas inbördes utgivningsordning liksom deras förhållande till ett förlags övriga böcker. Slutligen prövar vi en ny metod för att med hjälp av ISBN-numren skatta andelen westernböcker i två av förlagens årliga utgivning.

Material och metod

De ISBN-nummer som använts för svensk westernpocket har lagts till i en ACCESS databas tillsammans med övriga metadata. Uppgifter för de böcker vi inte själva sett har hämtats från *Svensk bokkatalog* och LIBRIS. Den tryckta katalogen går längre tillbaka i tiden än LIBRIS, som täcker den studerade typen av litteratur bakåt till och med 1976. De aktuella förlagens ISBN-beteckning har kontrollerats mot KB:s register med följande resultat: (31) Pingvinförlaget och därefter Williams förlag, (32) B. Wahlströms bokförlag AB inklusive Kometförlaget, (35) Wennerbergs och därefter Winther, (7234) Malmborg & Hedström AB, (7705, 7707) Richters förlags AB, (7710) Boknöje AB, (7902) Läsförlaget, (85048) Bokförlaget Trots och även Regal förlag AB. Då i det studerade materialet ISBN-nummer inte påträffats före 1972, har detta år valts som utgångspunkt för analyserna.

Vår databas omfattar i nuläget 4337 titlar som kategoriserats som svensk westernpocket utgiven i monografisk form i numrerade bokserier. Av det totala antalet titlar har 2023 stycken utgetts från 1972 och framåt då ISBN-nummer varit i användning. Av dessa böcker är 1902 stycken försedda med ISBN-nummer medan 121, motsvarande 6 procent, saknar dem. Denna siffra stämmer väl med KB:s uppgift att 95 procent av reguljära förlagsböcker i Sverige har ISBN (Svenska ISBN-centralen 1993). Från och med 1978 är samtliga böcker i materialet försedda med ISBN. Samtliga registrerade ISBN-nummer har kontrollerats så att de är numeriskt korrekta i förhållande till kontrollciffran med hjälp av hemsidan <http://www.isbn-check.de>.

För en uppskattning av ISBN-numrens parvisa struktur inom en viss bokserie utgiven av B. Wahlströms eller Wennerbergs beräknades maximalt antal par som det totala antalet titlar i den aktuella bokserien delat med två och avrundat till närmaste lägre heltal. Genom att

multipluera kvoten mellan observerat och maximalt antal par med hundra erhöles en procentsats för att möjliggöra jämförelser mellan bokserier. Vidare noterades för varje bokserie antal mot utgivningsordningen avvikande ISBN-titelnummer, vilka även kategoriserades som utom, inom eller mellan par av påföljande titelnummer.

För böcker utgivna av Wennerbergs studerades den parvisa strukturen även avseende den totala utgivningen. Härvid listades samtliga möjliga 4172 löpnummer inom det använda intervallet 252–4423 med notering om varje nummer använts för western eller annan kategori av bok under antagandet att samtliga nummer i serien faktiskt använts. Totalt fördelar sig nummerserien då på 1088 western och 3084 andra böcker. Varje obrutet block av western respektive annan bok summerades och dessa antal separerades till jämna respektive udda tal och räknades för varje intervall av 250 nummer eller böcker. En stark dominans av jämna tal uppfattades som indikation på parstruktur inom respektive intervall och bokkategori.

Skillnaden mellan ISBN:s titelnummer i början och i slutet av ett visst år utgör ett mått på förlagets totala utgivning under detta år. I och med att vårt material endast omfattar utgivningen inom westerngenren känner vi inte alla de aktuella numren, men som en

uppskattning har vi valt att använda medelvärdet mellan det aktuella året och det föregående respektive det nästkommande. Som årets första titelnummer har vi använt medelvärdet mellan det aktuella årets första och det närmast föregående årets sista titelnummer inom westerngenren, och på motsvarande sätt det sista titelnumret som medelvärdet mellan det aktuella årets sista och det nästkommande årets första. Vid dessa beräkningar har avvikande nummer först plockats bort så att det senare numret alltid även är det högre. Om förlaget använder sig av olika nummerserier för olika segment av utgivningen avser vår skattning endast det aktuella segmentet.

I jämförelsen mellan de två bokförlagen B. Wahlströms och Wennerbergs, innefattas för det senare även utgivningen under namnen Winther och Richters förlag med bibehållen förlagsbeteckning ”35”. Det i böckerna angivna tryckåret behandlas som även avseende utgivningsår.

ISBN-numrens införande

I ett antal bokserier som avslutades under 1972 eller 1973 infördes aldrig några ISBN-nummer. Exempel på detta är Semics *Coyote*, Trots *Toppserie* och Williams *Cleveland Western*. Man kan även se en del skillnader i hur pass snabba de olika förlagen var att införa den nya märkningen i sina böcker (se även Nilsson 2014). Snabbast var Wennerbergs, vars båda serier *Bill och Ben* och *Walt Slade* var försedda med ISBN från och med första bok med tryckår 1972, även om det i deras serier *Prärie* och *Pyramid* dröjde till tredje boken innan de nya numren infördes. B. Wahlströms förlag var lika snabba som Wennerbergs i sin serie *Mustang*, men i fem av deras andra serier dröjde det till den andra boken med tryckår 1972. Största fördröjningen drabbade av någon anledning *Morgan Kane*, som fick ISBN först i femte boken tryckt 1972. Betydligt långsammare gick det för de serier som Williams gav ut i Pingvinförlagets namn. Numren dök inte upp förrän under 1973 i de båda serierna om *Clay Allison* respektive *Ben Hogan*, och i de senare inte förrän i den 23:e boken med tryckår 1972

eller senare. De båda lågbudgetserierna *Colt* och *Virginia* saknade båda ISBN under 1973 men hade det under 1974.

Bokförlaget Trots med de båda serierna *Longhorn* och *Topp Wild West* tycks ha haft stora problem med införandet av ISBN-numren. *Toppseriens* böcker saknar helt ISBN trots att tolv böcker (nr. 118–129) utkom under 1972 och ytterligare tre under 1973. *Longhorn* uppvisar ett något sporadiskt nyttjande av ISBN-nummer i tryck. Det första dyker upp på bok nr. 46, vilken är den nionde i ordningen utgiven under 1972, och anges felaktigt som ”91-85048-02X”, vilket i *Svensk bokkatalog* rättats till 91-85048-46-1. Nummer saknas därefter ända fram till bok nr. 75, vars nummer tycks vara korrekt, men återanvänt i identisk form även på bok nr. 76 (Figur 1).

Figur 1. Titelsidans baksida i *Longhorn* nr. 75 (vänster) och 76 (höger) från 1977. Textelement komprimerade. Notera de identiska ISBN-numren.

De följande två böckerna saknar åter ISBN, medan nr. 79 försetts med det felaktiga numret ”91-85071-2”, vilket i *Svensk bokkatalog* rättats till 91-85048-71-2. Av 43 böcker utgivna 1972–78 är det alltså endast fem som tryckts med ISBN-nummer, och av dessa är hela tre felaktiga. Ändå märkligare är det att *Svensk bokkatalog* anger ISBN-nummer även för ytterligare fyra böcker av *Longhorn*, trots att dessa saknar dessa nummer i tryck. Det gäller följande nr.: (44) 91-85048-42-9, (45) dito 44-5, (47) dito 48-8, och (48) dito 33-X. Troligen finns dessa ISBN-nummer endast att ta del av i *Svensk bokkatalog* och har därmed aldrig kommit till praktisk användning. Google ger inga träffar på något av dem. Man frågar sig då om det inte räcker med att betrakta en viss bok för att veta om den är försedd med ISBN eller inte?

Vid sidan av *Longhorn* har vi endast sett två andra westernpocket med identiska ISBN-nummer, *Morgan Kane* nr. 35 och 48 utgivna av B. Wahlströms 1975 respektive 1977. *Svensk bokkatalog* anger 91-32-41357-2 som varande korrekt ISBN-nummer för nr. 48. När ett felaktigt ISBN upptäckts av KB så underrättas förlaget och man kommer så överens om ett nytt och korrekt nummer som används vid katalogisering (Svenska ISBN-centralen 1993).

De båda förlagsnamnen Trots och Regal, som delar samma förlagsnummer, hade även problem med grupperingen av ISBN-numrets siffror. På samtliga sex böcker i Regals serie *Max Brand* saknas separation mellan titelnummer och kontrollsiffra, vilket kunde ses exempel på även i *Longhorn*.

Tabell 1. Parvis struktur hos ISBN-titelnummer i serier av westernpocket utgivna av de båda förlagen B. Wahlströms och Wennerbergs mellan 1972 och 1992. Antal titelnummer som avviker från respektive series utgivningsordning kategoriserade efter effekt som: (Inom) kastar om ordning inom par, (Utan) kastar om ordning utan relation till par, och (Mellan) kastar om ordning mellan par av titelnummer.

Förlag & bokserie	Andel par (%)	Fel ordning i relation till par		
		Inom	Utan	Mellan
<i>Wahlströms</i>				
Bästa Västem	75.0	9	1	4
Joe Montana	61.5	2	3	0
Kaliber 45	41.7	0	5	0
Mack & Joe	33.3	0	0	0
McAllister	50.0	0	0	0
Morgan Kane [1]	58.6	0	0	2
Morgan Kane [2]	100.0	10	0	0
Mustangböckerna	61.0	1	5	0
Sheriff	64.7	0	4	0
Walter Colt	66.7	2	0	0
Wild West	63.9	1	5	0
Summa		25	23	6
<i>Wennerbergs</i>				
Big Jim	90.0	0	1	0
Bill och Ben	96.7	4	0	0
Bill och Ben [Special]	92.6	2	0	0
Buckskin	0.0	0	0	0
Bästa Västem	100.0	0	0	0
Clay Allison	94.2	1	1	0
Jim och Jeff	77.8	0	0	0
Joe Montana	100.0	0	0	0
Kent-sagan	75.0	0	0	0
Louis L'Amour	90.9	0	0	0
Morgan Kane	81.5	0	0	0
Nyckelserien	100.0	1	0	0
Prärieböckerna	92.1	1	0	0
Punktvästem	20.0	0	0	0
Pyramidböckerna	90.2	1	0	0
Ryder	50.0	0	0	0
Sacketts	0.0	0	0	0
Texas	88.2	0	0	0
Utpost 9	100.0	0	0	0
Walt Slade	89.1	1	0	0
Summa		11	2	0

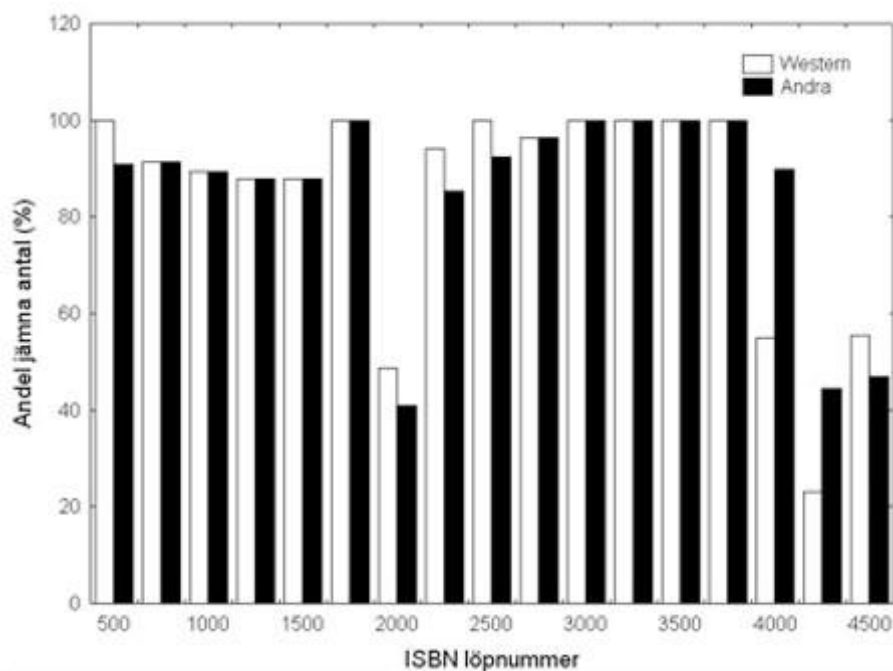
Mönster i numreringen

Det är ovanligt att ISBN:s titelnummer löpande följer en viss bokseries numrering utan avbrott, och vi har endast observerat ett sådant strikt mönster i två av Boknöjes kortare serier. Det gäller dels de tio titlarna i serien *Amerika!*, utgivna 1999–2000, och dels de tolv böckerna i serien *Fargo* från 1993. Vi har hos mindre förlag även sett en tendens till titelnummer som bildar udda eller jämna serier där alltså vartannat nummer är överhoppat, till exempel hos de tio första böckerna i Läsförlagets återutgåva av *Ben Hogan* med början 1990. Vi tolkar mönster av dessa slag som att förlaget under den aktuella perioden endast gav ut en eller två serier. Förlag med flera samtidiga serier tenderar att saxa utgivningen samtidigt som de tycks

ha tillämpat en mer kronologisk tilldelning av ISBN titelnummer, varför varje enskild series nummer uppvisar längre hopp. Ett mycket påfallande mönster som vi observerat hos de båda dominerande förlagen B. Wahlströms och Wennerbergs är dock att titelnumren använts parvis i förhållande till en viss bokseries utgivningsnumrering.

ISBN-titelnumrens parstruktur är enligt vår skattning 100-procentig i Wennerbergs serier *Bästa Västern*, *Joe Montana*, *Nyckelserien* och *Utpost 9* (Tabell 1).

Den är cirka 90 procent eller högre i ytterligare nio av förlagets serier, men något lägre i tre andra serier som till exempel *Morgan Kane*. De serier som saknar parstruktur är i likhet med *Sacketts* inte så omfattande och som regel karakteriserade av böcker med varierande, ofta lite högre, sidantal. I Wahlströms utgivning är det endast andrautgåvan av *Morgan Kane* som uppvisare en fullständig parstruktur, medan flertalet andra serier har värden som ligger klart under vad som ovan sagts om Wennerbergs, oftast i intervallet 50–70 procent. Å andra sidan saknar Wahlströms bokserier helt utan parstruktur och lägsta värdet, 33 procent, återfinns hos serien *Mack & Joe*. Wennerbergs mer uttalade parstruktur kan även utläsas av de från utgivningsordningen avvikande ISBN-titelnumrens karaktär. Av de för Wennerbergs totalt avvikande tretton siffrorna är inga mellan olika par, medan för Wahlströms motsvarande antal är hela femtiofyra, varav även sex innebär avvikelser mot den parvisa ordningen.

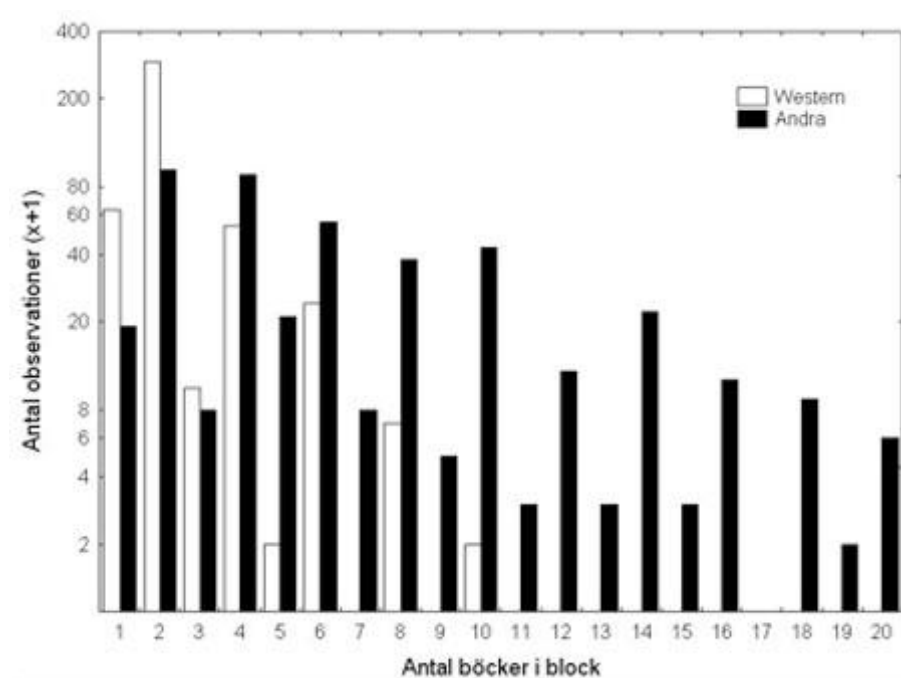
Figur 2. Andel jämna tal för sammanhängande block av westernböcker respektive böcker i andra kategorier i Wennerbergs utgivning 1972 till 1992. Varje par av staplar representerar ett intervall omfattande 250 ISBN-nummer eller böcker. En hög andel jämna tal anses indikera en stark parvis struktur i utgivningen.

Den troligaste anledningen bakom ISBN-numrens parstruktur är att böckerna inom de olika serierna tryckts två och två. De två böcker som tryckts samtidigt har då försetts med anslutande titelnummer, medan det därefter blir ett större eller mindre hopp i nummerserien fram till nästa par. En möjlig anledning till att detta mönster är svagare utvecklat i Wahlströms än i Wennerbergs utgivning är att deras olika bokserier är mer homogena vad gäller utseende och sidantal och därmed troligen kunnat tryckas parvis även mellan olika serier.

I Wennerbergs utgivning föreligger en stark parvis struktur såväl för western som för andra typer av böcker (Figur 2) under huvuddelen av den studerade perioden 1972–1992.

Ett första undantag observerades för intervallet 1750–2000 till största delen avseende år 1980 och sammanfallande med förlagets byte av tryckeri från Elanders i Kungsbacka till Nørehaven och Jysk i Viborg. Frånvaron av parvis struktur uppträder före bytet av tryckeri och kan således indikera att bokproduktionen inte fungerade tillfredsställande hos Elanders, vilket kan ha utlöst själva bytet. En andra nedgång i andelen jämna antal uppträder från och med slutet av år 1989 i nummer just under 4000 och högre. För western behåller här endast *Bill och Ben*, tryckt i Trondheim, parstrukturen, medan andra serier från denna tid uppvisar varierande sidantal. Undantaget är här främst *Morgan Kane*, som trots relativt homogen bokutformning saknar parstruktur.

Parstrukturen kan även utläsas ur fördelningen av längden hos de sammanhängande blocken av western respektive andra typer av böcker i Wennerbergs utgivning under samma tidsperiod (Figur 3).

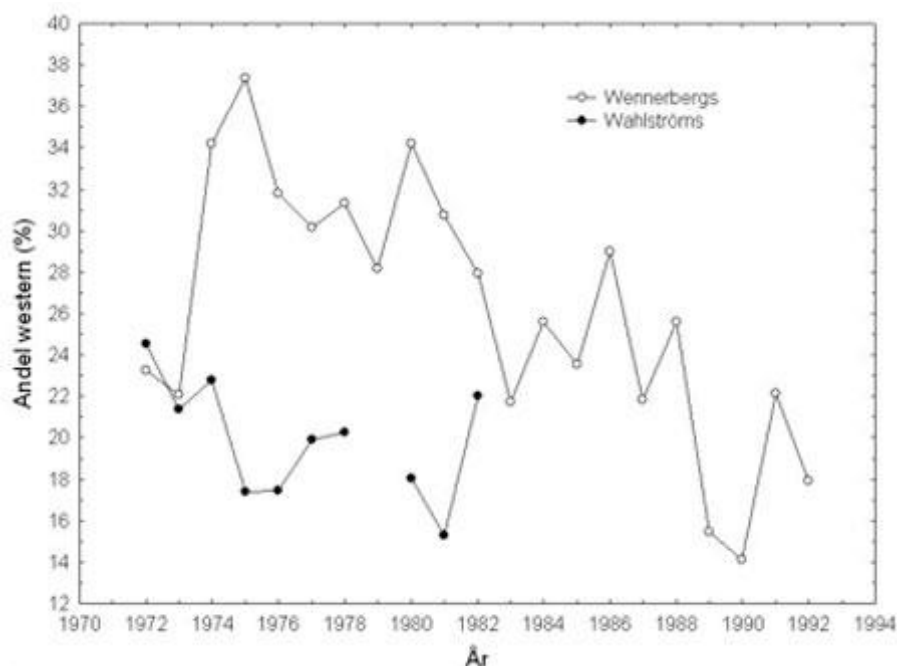
Figur 3. Frekvens av längd av sammanhängande block av westernböcker respektive andra kategorier av böcker i ISBN-nummer i Wennerbergs utgivning 1972-1992. Den logaritmerade y-axeln visar antal observationer plus ett för att undvika problem med hantering av log 1. Samtliga värden för western visas medan följande höga värden för andra böcker utelämnats för layoutens skull: 22×3, 26×2, 28, 53, 56 och 62×1.

De jämna talens dominans gäller båda typerna av böcker och westernböckernas högre frekvens av kortare block kan främst förklaras av deras lägre antal. Det längsta sammanhängande ISBN-blocket av western är 10, medan övriga böcker i ett fall når ända upp till 62. Den relativt höga frekvensen av ensamma westernböcker beror delvis på förekomsten av kortare serier med böcker av varierande sidantal som *Punktvästern* och *Sacketts*.

ISBN och antal utgivna böcker

Då ISBN-numret innehåller en titelbeteckning som utgör ett löpnummer över ett visst förlags samtliga utgivna titlar kan det även användas för att uppskatta volymer. I och med att det

årliga antalet västernböcker per förlag är känt kan då differensen mellan ett visst års första och sista titelnummer användas för att uppskatta förlagets totala utgivning och därmed även andelen av denna som faller inom westerngenren. Westerngenrens andel av samtliga populärpocketböcker låg 1965–1970 kring cirka 30 procent med en nedgång till 28,4 procent under det sista året (SOU 1972:80). Våra skattningar för perioden efter 1970 sammanfaller väl med tidigare värden och visar på en fortsatt nedgång av andelen västernböcker (Figur 4). Det är även tydligt att Wahlströms andel västernböcker var lägre än Wennerbergs under perioden 1974 till 1982.

Figur 4. Den årliga andelen westernpocket av all populärpocket utgiven av B. Wahlströms respektive Wennerbergs förlag uppskattad genom det faktiska antalet westernpocket i relation till total utgivning uppskattad via ISBN-nummer. För Wahlströms del omfattas endast det segment i utgivningen som motsvarar titelnummer inom blocken 40000 och 50000. För Wahlströms kunde ingen siffra beräknas för år 1979 på grund av övergång från sifferblock 40000 till 50000.

Kioskbokens dubbelnatur

Periodiskt utkommande publikationer har ofta istället för ISBN ett ISSN-nummer, vilket inte är informationsbärande på samma sätt som ISBN utan en mer renodlad identifikator. Då de studerade pocketserierna utgör monografiska bokserier skulle de mycket väl kunna ha såväl ISSN- som ISBN-nummer. Det är dock mycket ovanligt med ISSN på westernpocket och de enda två serier som observerats ha det är Boknöjes utgåva av *Fargo* 1993 (ISSN 1103-3355) och Läsförlagets andra utgåva av *Ben Hogan* 1990-93 (ISSN 1102-8947).

Även om svensk westernpocket inte utgavs efter år 2000, och därmed aldrig kom att omfattas av den trettonssiffriga varianten av ISBN, kan de tiosiffriga ISBN-numren ses med prefixet 978 i de streckkoder som började dyka upp på pärms baksida på westernpocket och från och med slutet av 1980-talet (Nilsson 2014). Streckkoder enligt EAN-systemet började användas på böcker i Sverige 1984 och de har en egen sista kontrollsiffra som kan skilja sig från det i övrigt ingående ISBN-numrets (Svenska ISBN-centralen 1993).

Istället för de ISBN-baserade streckkoderna kan västernböckerna från och med 1987 vara försedda med distributörens egen streckkod, vilken egentligen är avsedd för tidskrifter.

Böckerna distribuerades länge av PRESAM, Pressens samdistribution, som dock 1992 delades upp i PREDAB och TIDSAM. Huvuddelen av de studerade bokserierna hamnade hos PREDAB, som snart gick i konkurs och ersattes av SM Distribution, som i sin tur 1997 blev en del av Interpress. Distributörernas streckkoder följer dagens GS1-standard och inleds av ett fyrställtigt prefix, 73??, följt av publikations fyrställiga löpnummer. Därefter kommer priset med tre siffror för kronor och en för ören, följt av en kontrollsiffra. I och med att böckerna såldes via ett kommissionssystem med returrätt tilläts, i likhet med tidskrifter, att de av förlaget rekommenderade bruttopriserna förekom i tryck på boken, och alltså även ingick i streckkoden. Kioskböckernas dubbelnatur kan alltså sägas väl framgå av kombinationen av ett ISBN-nummer som en bok och en distributörsstreckkod som en tidskrift. Denna kombination kunde ses på westernpocket i genrens slutfas under åren 1987 till 2000.

Framåtblick

ISBN existerar idag sida vid sida mer flera andra system för att identifiera böcker i datorbaserade system. Det förefaller som om ISBN tappat mark inom biblioteksvärlden, och enligt de bibliotekarier vi pratat med används numren alltmer sällan i den dagliga verksamheten. Däremot menar Rasmus Fleischer (2011) att ISBN har stor betydelse inom handeln med böcker som ett avgörande kriterium för vilka produkter som näthandeln med böcker skall omfatta. Robotförlag som skapar mängder av boktitlar utifrån texter hämtade från internet på ett automatiserat sätt är beroende av fri tillgång till mängder av ISBN-nummer, vilket bland annat lett till att de etablerat sig på Mauritius. Numren tillhandahålls gratis även i Sverige, men den lagstadgade kopplingen till leverans av pliktexemplar medför här extra kostnader som enligt Fleischer skulle hota lönsamheten för print-on-demand.

De första västernböckerna med trettonsiffriga ISBN-nummer lär dyka upp när väl nästa uppsving för westerngenren kommer och cowboyböckerna åter finns att köpa hos Pressbyrån eller börjar ges ut som e-böcker. I skrivande stund har just den första återutgåvan av Kjell E. Genbergs *Ben Hogan* som e-bok dykt upp hos Adlibris med ISBN 978-91-7615-000-9, av nätbokhandeln dock skrivit utan bindestreck eller mellanslag, en praxis utformad i paritet med streckkoderna som numera kan beskådas även i LIBRIS.

Källor

- Fleischer, Rasmus, 2011: *Boken*. Stockholm: Ink Bokförlag.
- Nilsson, Anders N. 2014: "Westerns paratext är bara peritext". [DAST Magazine](#), 26 januari.
- Nilsson, Anders N. & Patrik Myrman, 2013: "Populärpocketböcker inom västerngenren i Sverige – en kartläggning". [DAST Magazine](#), 13 oktober.
- SOU 1972:80: *En bok om böcker. Litteraturutredningens branschstudier*. Stockholm: Allmänna förlaget, 1972, s. 288, tabell 11.4.
- Svenska ISBN-centralen, 1993: *ISBN. International Standard Book Numbering. Vägledning*. Femte reviderade upplagan. Stockholm: Kungliga biblioteket.

Abstract

The application of ISBN-numbers to serial paperbacks in the western category published in Sweden during the period 1972–2000 was studied. The new numbering system was immediately adopted by the two major publishers, B. Wahlströms and Wennerbergs, with only slight delays in some of their book series. The delay was more pronounced among some of the minor publishers, and some of their series did not introduce ISBN-numbers until 1974, and in at least one series of books numbers were absent from some of their books published as

late as 1977. Erroneous numbers printed in some books, and the repeated usage of identical numbers were normally corrected in the printed national biography. It is noted that a few books without ISBN-numbers printed on them still were assigned numbers in the national biography. The numerical order of the ISBN-numbers was compared to the chronological serial numbering of the books and several different patterns were identified. Strictly increasing ISBN-numbers without gaps or series of every other, odd or even, number were rare and present only in more short-lived series issued by minor publishers. Book series issued by the two major publishers were generally characterized by a pair-wise pattern, most likely reflecting the printing process. Deviant numbers breaking the numerical order were only rarely found to effect the pair-wise pattern. The slightly weaker pair-wise pattern observed in one of the two major publishers is suggested to result from more homogenous book series that more easily could be mixed in the printing process. Finally, it is shown that the yearly span of the ISBN-numbers used by a specific publisher reflects the total number of books issued during that year. As the annual number of westerns were known, the estimated total annual production was used to visualize trends in the proportion of westerns compared to other paperback categories.